

עיתון התורה

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 66

וישלח תשס"ט

"כי במקלי עברי את הירדן" (לב יא)

מובא בספר "נפשות חסידיו" להג"ר אברהם יעקב בומבך שליט"א. שמעתי מהרב החסיד ר' אליעזר דוד פרידמן שליט"א ששמע ממרן בעל "אמרי חיים" זצ"ל, שפעם אחת בערב יום כפור ביקש אדמו"ר בעל "צמח צדיק" סכום כסף גדול מגביר מסוים. ואמר לו: עכשיו הזמן שאף אחד לא חושב על כסף, ואם אני מבקש ממך כעת מעות, עליך להבין שהדבר נחוץ מאד. הלה לא נענה לבקשת הרבי. ביקש הרבי מחסיד כפרי, יהודי פשוט בשם משה לייב ז'ערעווער שיתן לו הסכום הזה. נענה החסיד מיד לבקשתו. מהיום ההוא ירד העשיר מנכסיו מטה מטה, ומשה לייב התעשר ונחל הצלחה גדולה בכל עסקיו.

לרגל עסקיו היה נוסע לוינה עיר הבירה. בהיותם בווינה היו מתאספים הסוחרים החסידים יחד לסעודה שלישית של שבת, חמדו להם מכיריו לצון, ודחקו במשה לייב שיאמר לפניהם דברי תורה. משה לייב סירב באמרו אינני בר אוריין ואיני ראוי לומר תורה. אך הם דחקו בו ואילצוהו לומר "תורה".

כידוע היתה וינה עיר מודרנית, וכמה מן הסוחרים שלא היו מצויינים ביראת שמים, התירו לעצמם לעשות שם מעשים שלא היו עושים במקום מושבם. היה זה בפרשת וישלח. אמר להם משה לייב על הפסוק "כי במקלי עברתי את הירדן" אם אדם מתחיל להקל במצוות, סופו שיעבור על כל התורה. המעשה הגיע לאזני ה"צמח" ובבוא משה לייב לויז'ניץ שאלו הרבי האם אמרת "תורה" בווינה. משה לייב רעד כולו מפחד הרבי והתנצל. הסוחרים אילצונו להגיד תורה נגד רצוני. שאלו הרבי מה אמרת. חזר משה לייב על ה"תורה" שאמר. אמר לו הרבי, הרי טוב אמרת. (אוצר אפרים)

"הצילני נא מיד אחי מיד עשיו" (לב יב)

מקשים מדוע צריך לחזור יעקב אבינו ולומר אחי ועשיו, הלא רק אח אחד היה לו?

"ויצו אותם לאמר כה תאמרון לאדוני לעשיו" (לב ה)

ולכאורה נאמר כאן בכפילות "לאמר" ו"כה אמר". ומפרש בספר "זרע אהרן" שמשמע שיעקב שלח את המלאכים שבאו לפניו בסוף הפרשה הקודמת, וא"כ, מדובר על המלאכים של א"י, ואיך יתכן ששלח אותם לעשיו השרוי בחו"ל, והרי אין מלאכי א"י יוצאים לחו"ל? אלא, מפרש ה"זרע אהרן", שיעקב ציוה את מלאכי א"י לומר את הדברים האלה למלאכי חו"ל שהם יאמרו לעשיו "כה אמר עבדך יעקב".

"עם לבן גרתי ואחר עד עתה" (לב ה)

מפרש בספר "מטה יהודה" שיעקב אבינו רצה להתנצל לפני עשיו מדוע עד עכשיו לא שלח לו אפילו מכתב או סוג אחר של דרישת שלום. והסביר יעקב "עם לבן גרתי" ואתה הרי יודע מי הוא הדוד שלנו לבן, הוא העביד אותי בפרך גם ביום וגם בלילה ולא היתה לי שעה פנויה לכתוב אליך.

וזו הכוונה "עם לבן גרתי". מפני שאיתו גרתי לכן "ואחר עד עתה", אחרתי עד עכשיו ולא כתבתי אליך אפילו מכתב אחד.

"וירא יעקב מאד ויצר לו" (לב ח)

הנה פרשו חז"ל שפחדו של יעקב נבע מזה שהוא נשא שתי אחיות, ובזה חשש שמא יגרום החטא. ולעומת זאת, עשיו היה בארץ ישראל וקיים כבוד אב וזכות זו יכולה לעמוד לו ולכן חשש יעקב.

ובזה מפרש ה"אבן ישפה": אצל שתי אחיות כתוב בתורה "ואשה אל אחותה לא תקח לצרר" ואצל כבוד אב ואם כתיב "איש אמו ואביו תראו". וזה מה שאמר הפסוק: "וירא יעקב מאד", כלומר על הענין מה שכתוב בתורה "תראו". "ויצר לו" על מה שכתוב "לצרור".

ואת זה בא יעקב לרמוז לעשיו "ואמרת לעבדך ליעקב
מנחה היא שלוחה" כלומר, מתנה זו עתידה לחזור
לעבדך ליעקב.

"וישקהו" (לג ד)

מביא ה"פרדס יוסף" את ה"ילקוט שמעוני": אמר
עשיו איני הורג את יעקב בקשת ובחיצים אלא בפי
ובשיני ומוצץ את דמו וכו'. אל תקרא וישקהו אלא
וישכהו. ונעשה צוארו של יעקב כשיש שנאמר "רשע
יראה וכעס שיניו יחרוק ונמס".

הנה מעשה אבות סימן לבנים. ומתחילה חשב עשיו
להרוג את יעקב בחיצים וזה רמז על הזמנים שניסו
הגויים להרוג את עם ישראל ע"י כל מיני כלי משחית
וכל מיני אינקוויזיציות למיניהם, אבל כשראו שכל זה
לא עזר להם ואדרבה היהודים עם קשה עורף ורק יותר
ויותר דבקים בה', אז ראו שהעצה הטובה להחטיא את
ישראל היא ע"י לנשק ולקרב, ללמד אותנו לדבר בלשון
עשיו וממילא יאכלו מה שעשיו יאכל, נבלות וטריפות
וזה רמוז וישקהו אבל הנשיקה הזאת היא נשיכה.

ובכל זאת, נצח ישראל לא ישקר, ונעשה צוארו כשיש
ומקיים את תורת ה' על אף הכל. ועל זה נאמר "רשע
יראה וכעס שיניו יחרוק ונמס".

"ויעקב נשא סוכות ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות" (לג יז)

חז"ל במסכת מגילה דף י"ז אמרו שיעקב אבינו נענש
על זה שלא חזר מיד לבית אביו. ובאמת צריך להבין
מדוע לא חזר אל יצחק מיד.

ומפרש הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספרו "טעמא
דקרא" שיעקב התמהמה בדרך כדי שלא ירגיש עשיו
שרימהו, שאמר "אנכי אתנהלה לאיטי עד אשר אבוא
אל אדוני שעירה" ואם היה חוזר מיד לבית אביו היה
מרגיש עשיו שרמהו. לכן שהה בדרך עד שעשיו יסיח
דעתו ממנו, ויחשוב שבאמת הדרך קשה לו ומתנהל
לאט, ואז חזר לבית אביו.

ובזוהר הקדוש מפרש שהאדם צריך להתפלל לפני
הקב"ה תפילה מפורטת כמה שיותר. ומעשה מובא
במדרש על יהודי שעלה לירושלים ובדרך התעייף ולכן
ביקש מהקב"ה שישלח לו חמור. עבר שם סרדיוט
רומאי שאתונו המליטה ע"ר. אמר ליהודי בא הנה, כך
את העיר על הכתפים ותעלה לירושלים. היהודי בקש
חמור וקבל חמור... ומה היתה הבעיה? שלא התפלל
תפילה מפורטת.

וכבר הקשה הגה"ק ר' משה מידנר זצ"ל מדוע צריך
להתפלל תפילה מפורטת, וכי הקב"ה לא יודע מה אני
צריך? אלא, הסביר ר' משה, כאשר ילד גנב את
האפיקומן ואביו הבטיח לו מכונית. הולכים לקנות את
הצעצוע והנה הילד מקפץ וקורא, את זה אני רוצה וגם
את זה ובעצם לא, דוקא את זה. מפני שאביו כל כך
קרוב אליו מרשה לעצמו הילד להתנהג בצורה זו.
לעומת זאת, אם קבל הילד "מאה" במבחן והמלמד
אומר לו, אחה"צ תבוא איתי ונקנה לך מכונית. מגיעים
לחנות והילד עומד בבישנות גדולה. ומדוע? והלא זו
אותה חנות, אותה מכונית ואותו הילד. ההבדל נעוץ
במרחק שילד מרגיש מהמורה מול הקרבה שהוא
מרגיש כלפי האבא.

אומר ר' משה מידנר, שהקב"ה מבקש מיהודי דבר אתי
פתוח, דבר אתי כמו בן, ואני אענה לך כמו אבא. אבל
אם אתה מדבר איתי כמו תלמיד אני אענה לך כמו
מורה. וא"כ, אומר הזוהר הקדוש, יעקב אבינו רצה
להתפלל כמה שיותר ברור ומפורט כדי שהתפילה
תתקבל. לכן הדגיש מיד אחי מיד עשיו.

"ואמרת לעבדך ליעקב מנחה היא שלוחה" (לב ט)

שואל רבי יהודה אוסאד בספרו "דברי מהרי"א"
דלכאורה היה צריך להיות כתוב "מעבדך מיעקב מנחה
היא שלוחה"?

ומתוך, דאיתא במדרש: "כל אותן הדורות ששלח
יעקב לעשיו עתידין אומות העולם להחזירן לימות
המשיח שנאמר "מלכי תרשיש ואיים מנחה ישיבו".

